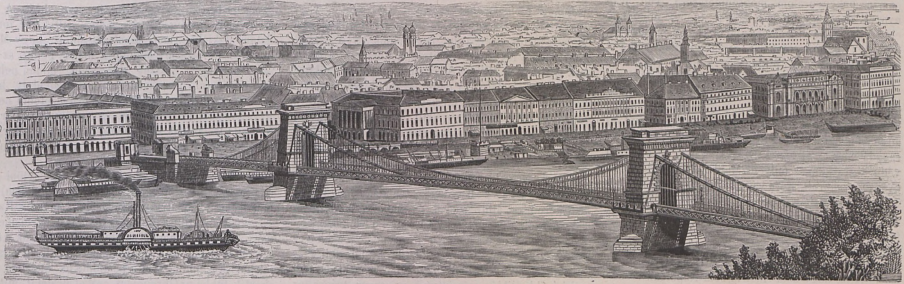

AZ ORSZÁG TÜKRÉ.

BUDAPESTI KÉPES KÖZLÖNY.

13-dik szám.

Pest, Julius 1. 1862.

Felelős szerkesztő:
BALÁZS SÁNDOR.
Szerkesztési iroda:
Ráczpasta-utca 3-dik szám 1. em.

Előfizetési ár:
Egész évre 12 fl., félévre 6 fl., évfolyamra 3 fl.
a lap megjelölt háromszar havonként, u. m.
minden hó 1., 10. és 20-kán.

Kiadók:
ENGEL ÉS MANDELLO.
Kiadói hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám.

E férfinak a magyarországi közlekedés-, kereskedelem- és iparügy már is sokat köszönhet. Egyike ő azoknak, kik megtöve minden viszonyok közt és állásban kötelességüket, s kiknek multja még több biztos reményekre jogosítja a hazát.

Hollán Ernő ifjú korában katonai tanulmányokra ment.

Az ugynevezett geniesztály növendékei közt mindig a kiténök sorában állott. A mérnöki oklevél nem hű ezimet adott neki, ismeret és nagy képesség által érdemelte ki, melyeketa gyakorlati életben tovább fejlett és hasznosított.

Mellőzzük gyakorlati pályája kezdetét, s csak azt említjük, hogy egy időben Pétervárad parancsnoki állomásra rá biztatott.

Midőn az elzajlott napok után szabadon munkálhatott, kedvence tanulmányában a mértanban új hasznos szolgálatokat ugynevezett tenni. Oly geometriai kézi-könyvet írt, melyet most országgszerte nagy sikerrel használnak a tanodákban. E művét több ilyennü szakmunka követé, s midőn 1858. az

Hollán Ernő.

akademiai választások történetek, elismerésül e tudományos intézetünk levelező tagja lón. Hogy a magyar ipar, közlekedés stb. fejlesztésére, munkálódása mily behatással van, erről naponként hallunk

és olvasunk lapjainkban. A földesövezés ügye felmerülvén, ő tett, munkált s állít fel az első ilyennü vállalatot hazánkban. Legnagyobb érdeme van azonban egyik mostani legfontosabb körkérdés mellett — ez az erdély-magyarországi vasúthálózat ügye.

Midőn ez ügyben a memorandumok elkészültek, az ő terve lón általános tetszés és helyesléssel fogadva, s bizszük — ha valami létesül — nagy szakértelemmel írott jeles munkája után indulandnak.

Egy mathematikai művét az akademia jutalomra is méltatta, melyet ő azonban egy olyan nemü szakmunka számára tovább kitűzött. Ujabbán az akademia rendes tagjává lón. Talán nem lesz felesleges megemlitenünk, hogy az anyyi élet adott, oly jutányos trieszti-kirándulást nagy részben ő eszközé.

Hollán azon nem mindennapi magyar férfiak közé tartozik, kik a tudományval gyakorlati ügyességet s fáradsáhtalan tevékenységi erélyt párosítanak, s a ki őt ismeri, a legtermészetesebbnek találja, hogy egyike volt azoknak, kiket Széchenyi István becsülésével méltatott.

Szerbia.

(Történelmi rajz.)

A török állam — így szól Ranke *) — nem alapul különböző (nemzeti és vallási) elemeknek egyesítésén és kölcsönös áthatoláson, hanem két oly népség ellenlétén, melyek egyike uralkodásra, a másik pedig szolgálatra van rendelve. Ennél fogva természetes, hogy az 1804-ki szerb lázadás, mely eleinte csak a jancsárfőnökök (dahije) elvethetetlen zsoldosai elleni övédelem volt, az első kivívott siker után oly forradalommal változott, melynek czélja a méltatlan szolgai viszony és így az ozmán önkényuralom megszüntetésére volt irányozva. A szolgát, kit ura lábbal tapos, mindenek előtt e közvetlen bántalom alól tárocskizni menekülni, de ha ez sikerült, mintegy ösztönserüléssel maga a szolgai viszony felbonthatása képezi vágyainak létezőt. Erzevén azonban a szerbek, hogy állami létökül ily gyökeres átalakítás általuk pillanatra kiküldözött ugan, de csak egy európai nagyhatalom általa csak biztosítható állandón, 1804-ki augusztusban az orosz czárhoz fordultak, ki möhón ragadt meg az alkalmat, Szerbia felét is olyenné vadúságra juttat, a melytől Moldva-Ölhország irányában gyorogott. Kara vagy Czerni (Fekete) György a szerb forradalom hőse és amiből Szerbiának dictatora sive mélyében ugyan viselkedett az orosz barátság irányában; ő jól tudta, hogy e hatalom, bármennyire hizelek is neki, mégis egyre szítja a dictátor és a főnökök közti viszályt, hanem azt is látta, hogy sem Austria, sem Napoleon részéről nem várhat semmit és így legalább egyelőre elfogadta az Orszországról önjelölt vezetőket. A porta, mely még 1805-ben a Stambulba küldött követséget tömlöcbe vetlette, az orosz pártfogással szemben engedékenyebb lón és midőn a szerb fegyverek is egyre gyűszelmedtek, a törökök felett, elfogadható békélfeltételeket ajánlott, miknek csak azon hibája volt, hogy a portának ezekben csak nem volt azoktól teljesítendő...

A porta tehát szép ígéreteket tett és Orszországról Szerbia pártfogójának szerepét játszotta; a vitét szerben in dulci polio vultak; mit is sejtettek ők, a természet egyszerű becsületisa, la, kabinetek fondorlatiról? Az orosz czár régen kiabándult vala azon rajongószerepétől, melyelyl I. Napoleont Erfurtban ölelte: midőn az ottani szimpodium Racine e versét szavalták „egy nagy férfi barátságosa az Istennek legbecsebb ajándoka”. I. Sándor Napoleon felé hajolva, megindulással szorítá e nagy férj kezét, hanem 1812. e nagy férj ismét csak „bitörő” volt, a ki Orszországról készült. Orszországnak most nyugalom kellene lengebb Törökország felé, — nyugalom minden áron! E nyugalom ára Szerbia volt és Orszországról azt megadta!

Az 1812-ki májusban kötött bukaresti béke VIII. czikke csak egész általánosságban és határozatlansággal emlekedett meg a szerbkről, akként, hogy a törökök, ezen békekötésnek hivatkozva, egy évvel később azt követelték, hogy a szerbektől: 1) rontsák le az ujonan épült erődtornyokat és adják ki fegyvereiket, lovaikat stb. 2) engedjék meg az elkergetett török földbirtokosok (Spahije) visszatevésését és adják vissza ezeknek jószágait. 3) engedjék meg még több törökök letelepedését. 4) állítsák helyre a török kormányhatalmat Szerbiában — szóval semmissétek meg saját kézzel a fizévi küzdelem eredményeit. Az orosz protectio most teljesen „introuvable” volt, a szerbek meghunyászkodtak és két pontra szorított követelésüket: 1) engedessék meg kézi fegyvereiknek megállítását, melyek viselni szoktak. 2) az elűzött törököknek tiltassék meg a visszatérés. Minden válogás nélkül a törökök most börtönözték Szerbiába. És mit fón az orosz diplomatá? Kétféle intézkedést tartózhog, hogy ért kézzel hártja a Szerbia elleni hábrut? és midőn erre Stambulban semmit nem mondó választ adta, a czár azt mondta: bene et punctum! Per-

se, neki most más dolga volt, a szent szövetség felett Krüdener asszonysággal conferenciázni, kinek bőveirójait nem hatott el a török handszárak alatt elűzött szerbek nyüzörgése. Kara György — Naboda orosz consul uszolására — futamodott meg és 1813. octoberben a törökök Szerbiáról ari voltak. A szerbek a bécsi congressushoz is küldték követséget, hanem a congressusnoki annyi dolga volt fáncevegalmakkal, szimuladissalok és apró ármanýokkal, hogy Szerbia sorával nem foglalkozhatott.

Szerbia lejárásában a törököket Obrenovics Milos nevelt szerfkereskedő is segítette volt, kit kért midőn főnöknéze neveztek ki. Nem tudjuk, vajlon-e férfi Brutus szerepét játszotta-e, vagy igaz-e, hogy a befolyására féltékeny törökök az ő elzetére, elég azon, hogy Milos 1815. virágvasárnapján fegyverrel szolgáltta honlítását. A szerbek gyűztek és Milos 1817-ben az ország főnökévé ismertették el. Ali pasa pedig szerződésre lépett a szerbekkel, melynek formaszerű szentesítését a porta mindenféle irányt alatt megtadta ugyan, mely azonban gyakorlatilag mégis érvényre jutott. A szerbeknek — évenkénti 50000 aranyra menő adóért — megengedtetett, hogy belügyeiket magok rendezhessék, főnökeiket szabadon választhassák, tanodákat, nyomdát, kórodákat állíthassanak és hogy a szerb sereg sereg őrségeit kivéve, a törökök sehol Szerbiában megé...

Milos herczeg most igen furcsa helyzetbe jutott, t. i. oly szerződés teljesítését kelle sürgetnie, melynek egyik legfőnyesebb pontját éppen nem akarta, nem akarta ugyanis azt, hogy a szerbek szabadon választhassák főnökeiket, hanem ő maga örökös a fejedelmek kívánt lenni. Az 1829-ki drinápolyi szerződés sem felett meg Milos e forrobajának, ámbar Szerbia szabadságait megörösíté és egyékek közt azt is határozta újra, miszerint törököknek nem szabad szerb területén laknia. Milos most kénytelen vala szarvánal megagadni a békét és fejedelmek közt megállapított örököségét nyilvan követelt. Orszországról kőbenjárására 1830. augusztusban e kívánat végre teljesítetett. Hanem azon állandó nemzeti és politikai élet, mely a szerbdeceken engedett szabadságok kísértésében Szerbiában ébredett, nem fért meg többé Milos önkényuralmával, mely a visszatért Kara György meggyilkoltatásán kezdve, a kegyetlenségig egész sorában nyilvánult. 1835-ben — több apróbb lázadás előjajása után — a mozgalom nagyobb terjedelmű vön; a porta hajlandón nyilatkozott, Szerbiának alkotmányt adni, melyet Davidovics belügyminiszter kidolgozott és melynek a fejedelem fél, 2. hűségét esküdött. És most alkalma jutott Milosnak, hogy Orszországról szivességgel visszahesse. Orszországról nem kívánta, hogy Szerbia alkotmányban részesüljön, mert ezáltal — ariokratia nem levén ott — a demokratia mindinkább megérősödött volna; kezett fogott tilt Milossal, kit az alkotmány szent, genozott; és — kevéssel később Milos — alkotmányt elhárított, sőt még ennél nyomtatott példányai ellen is indított hajó vadászatot és ünnepeles autódaféhen elégette.

Mindezáltal az ország hangulata nem változott és a hazaiak panaszaikkal — Orszországról fordultak! Az orosz kabinet pedig — tessék halni! — látván, hogy Milos még sem képes magát fenntartani, most a portánal ugyanazon alkotmány mellett kezd prókatorokdni, melynek előtérítését főleg ő okozta. A porta pedig, mely Milos korlátlan hatalmát rettegte, örömet engedett az unszolásnak, meg Angol- és Franciaország — az orosz fondorlatokon keresztültkintvén, és azon véleményből is indulván ki, miszerint kevéssé méltóságban érlyes és erősen kényvesáttalom mulathatnál szükségös — a fejedelmek részére állít. Nemde furcsa látvány? Európa két legbarbarabb, legabszolút államja Szerbiának alkotmányt töröcskizni adni, míg a két alkalmasny nyugati állam a fejedelem korlátlan hatalma mellett ügyvédnek.

Valódi talány, ha az ember a számlák mögött nem pillant és a titkos rugókat nem ismeri.

Igy hirdetelték ki 1838-ban azon „uszavat”, mely Szerbia alaptvörényét képezi *)), mely a fejedelmek hatalmát teljesen korlátozza és a törvényhozó hatalmat majdnem kizárólag, a végrehajó hatalmat pedig nagy részét a szenatus kezébe adja, Milos XVIII. Lojos szavazati mondhatná, a szenatus ilyen fog, én pedig fedetlen fűvel alaktok előtte.” Ezútkin ágában sinesen, a fejedelmi hatalom ily korlátozását hajnak tekinteni, csak a épképviselet legyen aztón a korlát, de ezen éltöshosszúlagosan kivezetett 17 senator megannyi nagyvárnyó, hazsonlós, törónatörévké elem volt és ilyenké valóban nem biztosítja egy ország nyugalmát. A következményeké alig év múlva álltak be forradalom alakjában, mely azzal végződött, hogy Milos legelsőb já javára lemondott, maga pedig az országot elhagyta. „Sőt sem szót, midőn néhány hiev kísértében a Száva partja felé haladtok, hogy austria területre meneküljön; környezetéből néhány követséket, sőt még egyhány senator is; Wutsits (a lázadás feje) pedig azt mondta: Már sok más is sárva törvét el innen, sirdokt hagyván itt hátra.”

Milos — Milos övék fiának — fogtóni halála után, Mihály (a most uralkodó fejedelem) lépett trónra. „Mihály kormányáról — mondja Ranke — senki nem állíthatja, hogy hivatást félreismerte, hogy komlyan nem törekedett volna a török kötelekétől meginkább kibontakozni és civilizált állapotok felé közeledni.” De a pártfőnökök általában nem akarták többé az Obrenovics család uralmát. Mihály, kiról az idézett német történetrói oly megistelő ismerésmérsérel szól, 1842-ben színten megbukott, és helyébe a Fekete György fia, Karagyörgyvis Sándor választottok fejedelmek. Az 1842-ki lázadást követett és csak a sikertelen 1844-ki fölkelés által megzavart békékorakokban Szerbia belviszonyai mindinkább megiszirdáltak és oly rendezett jogállapot fejlődött az országban, a melyen az ottomány birodalom egy részében sem található és a mely elváltathatnál tanúsítja a szerb nemzet szervezkedési képességét és mivelődsé-történeli és politikai jószágosságát **).

Karagyörgyvis Sándor azonban minden jól tulajdonát meg semmi érdemmel nem bír, mit őt a trónra jóságottá volna; jelteme azokivél nem vala oly szírdő, a melyen a nagy hatalmak egymással vetkődő befolyásának egyensúlyozására szükségeltetett. Hajlana azonban mégis inkább Austria felé fordult és ez okból kevésséb érlyesen lépett fel Törökországról ellenében is, mint a mely — nem tudni miért? — régóta az osztrák kormány különös kegyében állott. A szerb nemzet pedig erede-tenél és főleg vallásánál fogva inkább Orszországról felé vonzódtok, elnevezé atól, hogy a porta — amny sem teljesítvén adott ígéretekét — a szerbeknek panaszokdásra alapos okot szolgáltatott. Így követezött be az 1853-ki keleti hábrum, mely — miként a Törökórhálom szöveteztek hatalmak kijelentették — a törökországról szerdekötök (miken, a mint említték, Szerbia jogai is alapultak) megemésztést. Most agasztó izzagalom mutalkozott Szerbiában és a nép örömsélt segíttelle volna Orszországról sulyos küzdelembe, de a porta 1853. decemberben külföldi hatliszerifen kiadta közzé, hogy deacrőra a törökországról szerdekötök megemésztésének — a szerbek jogainak tisztelheténatársát Stambulban „becsületből kötélességenk” tekintik. Szerb herczeg ezért helette és — Szerbia a keleti hábrumban semleges maradt.

Minő akadokozások történtek épen két évvel később, azaz 1855 vége felé Páris és Pétervárd köz, az mindéig még titok, de midőn az 1856-ki párisi béke megkötöttet, a nagyhatalmak kölcsönös viszonya már is egészen más volt, mint néhány hónal előbb és bátran mondhatni, hogy a török birodalom, habár lassankénti, de folytonos aláásása Francia- és Orszországról közt már akkor is határozott dolok volt. Nem történetesen, hanem kétsé-

*) Szövegét közli Ranke fennidézett munkájában és Tkalec „Das Staatsrecht des Fürstenthums Serbien” Lipscz 1858. Brodtkopf és Harel.

) An. Bon. de Turénia 4 Europe” IV. 369. *) L. „Das serbische Volk in seiner Bedeutung für die orientalische Frage und die europäische Civilisation” 5. lap, Lipscz 1868. Mayer Gustavváral.

*) „Die serbische Revolution aus serbischen Papieren und Mittheilungen von Leopold Ranke” 2-dik kiadás, Berlin 1844. 138 lap.

genküiv nagyon is okos számítású (melven azonban a congressusnak nem minden tagja látott keresztül) vették fel az határozatmányt, hogy sem Moldva—Oláhországban, sem Szerbiában fegyveres beavatkozásnak nem lehet helye, hanem a békés aláír hatalmak bejegyezése nélkül. Azon egyetlen szócska „többségének” kifejezése vagy inkább a szándékának kibágyása miatt azon a napon a fegyveres hatalmak határozatmányát, miszerint az ő s z e s hatalmak bejegyezése kívántatik, ha a zülán fegyveres kézzel akarja helyezni a vazall-államok ügyébe és hogy ezt n e m szabad tennie, ha akár csak Victor Emanuel azt mondaná: nem akarom! Tehát a porta kézzel megkötöti, hogy az a maga tekintélyét, ha a megtámadást, ne vethesse — ez vala az első lépés Törökország tonkrételetére és az a párisi békekötés által tökéletesen el is éreztet!

Más o d i k teendő a megtámadásra alkalmas elemek — személyek és eszmék — megszerzése vala. Az eszme könnyen találatot, a nemzetiségi elv egybe tekintetben is oly jó szolgálatokat tön, hogy ezt bátran lehetett főrgönd használni keletben is. A személyeket illetőleg Moldva—Oláhországban Kouza Ion Francia—és Oroszország pártfogója, Szerbiában pedig egy ugynevezett „szép forradalom,” azaz olyan, mely glackeztyűiben jár, Sándor fejedelemet az ajtó elé helyezte 1858 végén és a györgy Milost jutatta ismét a szерб fejedelemi trónra. A zülán és változásnak tehetetlen nézve volt; a párisi béke aláírásának bejegyezése nélkül el semmire sem kényszeríthető Szerbiát és hogy a hatalmak nehányan nem volt egészen ártatlan a szerbiát események körül, azt Stambulban nagyon jól tudták. Az örvény Mihós trónra lépett és 1860 szeptemberben bekövetkezett halála után fia Mihály akadémialalun követte őt és — politikájú is, mely egyelőre arra volt irányva, hogy Szerbia fegyveres ereje lehető legmagas fokára emeltesse. A porta ez ellen sem tehetett semmit és Szerbia ma szükség esetén 150000 fegyverest állhat sikra.

Most kezdődött a h a m d i k stadium, a valóságos megtámadás. Ürügy könnyen akadt. A szerződésök dacára a nádorfehérvári erősségen kívül is laktak törökök, kik nem a szerb, hanem török törvényhatóság alatt állottak. — Garasani szerb miniszter Stambulban me, és jogellenes állapot megszüntetését kieszaközlendő, de a porta tagadólav válaszolt és így a szerbek magok kezébe hozzá látni a törökök kikergetéséhez; azur surló-dasokból végre nagyorszerült és véres összeküvés löny, mely e napokban Nándorfehérváron török ágyú által bombázástát vona maga után. A mi ezennél még következett az, hogy a történet tovább járjon el, melyek előttünk még nincsenek felidáva, de lehetetlen a történetben fel nem ismerni rendezettségét(éskevetszettségét).lehetlen viszársza nem említközni azon nagy jelentőségű órára, melyet 1857—ben két hatalmas férfi tanuk nélkül töhött — Stuttgarban!

Azt mondják, Mihály herceg beférné a szerződésök teljes teljesítésével és — ily mértékre visszavazette — készséggel ismerne el még to vábrába is a porta suverénitását, mely Garasani minisztere Törökországtól teljes függetlenségét társzik. Nem hisszük, hogy e véleményük illo n b s é g létezik, de ha mégis, annak előnyére útte ki az, a kinek oldala mellett a szerb nemzet zöme áll . . . A tárgy oly kényes, hogy nem vélünk jobbat tehetni, mintha ismét azon szavakat idézzük, mikkel Sarolta, a részbehajlatlan n e m e tudós, 18 év előtt ír munkáját berekeszté: „Az újabb századok törtévése, mely csak világi észközzökkel él, nem lehet arra irányva, hogy az izlam, akár megértetésék akár erőszak által megsemmisítessék, de igazolt törévés, sőt szükségéss ez, hogy az izlam kelők határai közé utassítsanak vissza és hogy a keresztények ne nyomassanak el, mert keresztények . . . Legszükségesebb pedig a k é f f e l e népesség különválasztása, mert egész viszonyuk annyira változott, hogy az soha többé nem lehet annyira, a milyen volt. — Az ország nemzetének közigazgatási és igazságszolgáltatási függetlenségén kell részéslőlni, hogy eredei természetűek és vallásuk tanai szerint fejlődésnek, ill. természetesen azt teszzék ill. fel, hogy az európai hatalmaknak ezennél is szándokában álland a török területi épességét fenntartani és hogy minden előrelátáson túl fekvő események

nem állnak be, mikben az egyedül Isten előtt ismeretes örök végzeték gyorsan és ellenállhatlanul teljesülnek.”

Ily felvétel mellett Ranke elégségesnek tartá a török birodalom keresztény nemzetének nem állami, hanem közigazgatási és igazságszolgáltatási függetlenségét. — All-e ezen elővétel még ma is elégséggé volna-e és szorint ily m é r t e v i f i g g e t l e n s e g ? ennek megítélését az olvasóra bizzuk.

Két hét története.

Pest, június 30.

Fővárosban nyáron át a hetek történetének krónikái zárva maradtak, a sovár penne, fehérlapjaira legfeljebb holmi utcai bércoksis-összeközcandársól, vagy legkedvezőbb esetben a tikszaktó megről és az öntetlen utczák valósággal fuslaszó poráról írhatna.

A hegyek, völgyek, mezők és falvak most az élet! Azonban a természet é civilizáltságban helyein — semmi olyan nem történik — mi a múltán újságívó olvasó közönségét kielégítené.

Pár nap óta az aludtörzse, a szünvogyok nagyon járnak, a verőfény és durcsaködök, borrus — ezek a legmegrendítőbb események! Mind-ezekről pedig már a világ (illetőleg az újságok) teremtése óta minden nyáron olvas az — a ki nyáron is olvasni szokott.

Hogy nyáron (vagy talán csak ez a nyáron?) kevesebben olvasnak, behoznyíthatja minden szépróladit és politikai (nemkülönbözn humoristis és gazdászati) lap kiadó-hivatalát! Ezelfőt a levélhordó kellemes domborodás tászkával nyitott be, és mosolygva, élezelődve rakta ki a levélházmazt, — most a táská elsóványodott, mintha valami nagy betegséggel állott volna ki, a levélhordó nem mosolyog, annákevésbé élezelődik — jön és — elrohban, mintha csupa gyászjelentést hagyott volna maga után, és nem akarja tanúja lenni a könyveknek és solajoknak! Hogy mi ennek az oka? szégyen ugyan bevallani — de én igazán nem tudom!

A vidékről aggasztó hírek érkeznek — a kunyrtákoló illetőleg. A marhadóg, kulombázi legyek és sáskák után, e jó indulatú állatok közbe betöppant a vesztesség.

A szomorú hírek mellett azonban mindig érkeznek valami biztatók, például: a hatóságok meglettek a kello iraközdedést, két gyermek marás következtében meghalt ugyan — de a kunyrtákoló fölbevelhető! Különbözn e bajnak nincs más óvszere, mint a szükségs — meglehet másk akad egy tudós, aki olyan módszort fedez fel, melyel a nyáron valamennyi kunyrtól lehet távolítani a földszőlőrdőrt; vándorlóirának egy más hazába, hisz ok sem különbe a pólyánd, feckendő!

A színházak úresnek. Az operetteknek és operáknak van közönsége, mint onnan lehet magyarázni, mert a szép dallamok behány szemmel is megálghathatni, s nem szükség végnyi mint, mint ezekre a nagy megleben két három szobbelit a székény művészy egy 5 felvonásos Birechpfeiffer-féle országyjátékban. A budai színházek két része oszlik — nehogy félre értessem — a társaság muszkói két felé, az egyik Budán, a másik Fűrden működik — hogy melyik részen van a java? nem könnyű meghatározni.

Az utczákon, társaságban, ha hol csak egy tricszi kétáztó van — mindenütt hallani utleírásokot, szébbnél szebb dolgokat, tengerről, barlangokról, bogárokól, s ama lelkesedéssről, melylye a nagyok utczákok mindenit fogadták, s melyben végét hosszát nem érte a szivbölő, évviva!

M. hó 20-ikának kerületi színe először Erkel új dalműve, „Sarolta,” szép volt a fogadtatás, minden derek zeneszerzőnk részeseült, midőn a zenekar vezetendő, már annyit évt óra derekban betöltött karvanyi székére lépett. Perczekig tartó tans, és díjzáró dírváltozó. Erkel dalművének zenei tekintetben olyan erőteljes, művészi szerkesztési munkák, melyek elvárásai tan szakértőnk sem egy könnnyű felhátrózott véleményzással lénni fel.

Legtöbbször magyarság szellem lengi át, egyes részei megkapó eredetiséggel bírnak, s lehet hogy csak előlított félig meddig laikusok előtt tetszett volna, de mintha „Bánk bán” és „Hunyadiból” meglehetőss számú reminiscenciákkal találkozunk volna.

És előadás elég ünnepléyes színezetű volt, a színház egészen megtelt, a szimpiadi kiállítás gondra mutatott és ez körülbelül a szereplőknel is észrevehető volt.

Sarolta szövegét Czanyuga József írta. Az ilyen dalimé-líbetrokkok eskák nagy ritkán tartalmaznak a kedves olvasmányok közé, meséje körülbelül ebből áll: Geiza királyi (Ellinger) nem idegenkedik Orbán falcsi kántor (Benzs) hajadon lényá (Hollósy) iraké, vonalkozó kocsból (szerelemm nény ki magát, s teretnek forral, hogy a ledány egy titokban nőll legyen. (Ezt a mozzanatot nem érjük — hát aztán nyilvánosom még egyszer megakart nőslőni?) Hogy magas állása akadály ne legyen, kiadja magát Gyula lovagnak s Gyula lovagot (Bignio) mint királyt szerepelteti. Cselefszaga esdeklésit mitsem érnek, mert Sarolta már régebben szereti Gyula lovagot (lt. a valódi Gyulát).

Megszólal a harcsi riadó, a királyi (Gyulát) csatába küldi, s közben parancsot ad ki, hogy Sarolta rögtön legyen a Gyula felelegye (természetesen saját magát érti), a parancs teljesítetik és Sarolta készen nyilatkozik s kezét nyújtja, de nem a királynak, hanem a valóságos Gyula lovagnak, ki győztesen térve meg a csatából, most már előlév. Van a darabban népléncz, bucsu s több rendbeli látványosság; — mi különben egy dalmitlen soha sem felesleges.

Az 1862-iki londoni általános világiállítás.

III.

A képtár, mely az első emelet karzatait foglalja el, legnagyobb mértékben fínglerék kivánságunkat, — de a fájalom, muszjonknak csak igen csekély mértékben élelgethők ki időkön rövidségen s azon rendeltetés miatt, melyben e helyiséget is találtak. Itt is ép akor rendezkedtek.

Azonkéves is azonban, a mi láthatánk, megiszódtó bennünk, hogy a valódi műtárolt fő dísz és kincsét képezi a kiállításnak, s hogy művészy és mibátrára nézve már csupán e tarlat is elég vonzó erőt ér juttatnak rejt magában a kiállítás meglátogatására. Különbözn azok, kiket az angol iskola érdekel — ne mulasszák el a jó alkalmat, mert itt oly remekműveknek ismerkedhettek meg, melyek legelőször magánakos tulajdonú levén, más körülmények közt csak nehezen láthatók. Még az angolok is itt győzödhettek meg először, hogy művészy tekintetben sem oly szegények, mint a mily rész hírből állnak.

A másodemeleti karzatok valóban csupán a bolti kirakatok hatásváltozó ránk már csak az izléstelen és vásáris rendezésnél fogva is, — de a pompás kiállítás a nagyserző palota minden helyiségeire megragadó volt. A főhajó tetőzetét jobbra balra a különféle országok és birodalmak ezimerei és zászlói ékesítik, melyre a mellett, hogy élénken emelik a palota díszét, azonnal tájékozták a vándortó hogy a világy melyik zugában jár. A legkisebb államosok nevei és ezimerei is ott pompázának csupán csak Hungarist a kettős keresztet keresték haszतालun Isten tudta miért könnyű lábatd szeméik . . .

Végre azonban mégis csak felláttunk a kedves érneket egy sötét nagy lobogó éjszákjában, melynek árnyai bármily messze nyúlnak és bármily feketék valának is, még sem voltak képesek egészen elfeledni a reményégy, piros harag és tisztaság ama szép színeit, melyek mitogy nemzetünk főbb jellemvonásait képviselve, fenhangon hirdették, hogy az árnyak dacára Magyarország van!

A nagyvár kiállítás, melyet a minden egyes kiállítónál nyilatkozó nemzeti felkönyvésy, kinyelve és utlakozás minden apró részleteiben élénken beszéltó nemzeti színekkel díszített fel, már akkor jobbadán rendezve volt, s nemcsak előnyös szeméinknek, hanem a hideg nagy közönségnek. Legálább úgy tetszett nekünk, mintha a csoportosulás és telonság nagyobb lett volna e kis, de előlított egy drága zug előtt, minthár hol másutt.

Termékeny és borának — mint a barátaságok bevalóják, nagy figyelmet ébresztettek, és méltán, e tekintetben emelt fővel léphetünk ki.

vasutak ügyében a dolgok folymát továbbra is éber figyelemmel kísérvé, kifejezén egyszeresimud azon óhal-
fását és reményét is, hogy az alakulóban bizottmány a
történendő lépésekről az egyesületet időnkint értesíteni
szives leend.²²

A gróf Károlyi György indítványa következtében
a gróf termében jun. 11-én megtartott az értekezlet.
Egy bizottság választása íla az eredmény, mely bizottság
az erdélyi vasuti választmányról értekezésbe teven
magát közös erővel mindent elkövetend a mit csak lehet,
az erdélyi vasut fejlesztésére. A vasuti bizottság tagjainak
választottak el: gr. Károlyi György, gr. Zichy Ferencz,
baró Sennyey Pál, Urmenyi József, Gorove István, gróf
Szapáry Antal, Hollán Ernő, gr. Zichy Edmund, Lónyay
Ményhért.

Ime az orsz. gazdasági egyesület, mint a magyar

vezetik, csak egy percze is megtelelekednek.²³ Beérjük
azon meggyőződésünk kijelentésével: hogy a közbeszó
vasutiföld-házhoz hozzávetőlével hazánk teljes vasut
rendszere áll előttünk ez ondkirat-fogalmazatban, egy
a mint azt bel-, kül- s világereskedelmi igényeink s ér-
dekeink, életfontosságú világgforgalmi szükségünk köve-
telik, — hogy nem habozzunk programmal elfogadni e
memorandumot, mely a közbiradalom s Nyugat-Európa
s a keletelvaló kereskedés főtevényeit állítja elénk, —
szemben két vasuti társulat szülkeiből izéri érdeklaj-
lászatával — hogy az önmagában már ölmő ondkirat
tekintélyét miltő örömlukre istápolja azon körülmény,
mely az 1848. XXX. t. cikkét elorhíthetjen jogerejével ki-
nálokzik kiindulási alapul közlekedési öszrendszereink
szabályozásánál — s így a törvény szavával mondja ki
az országos, kereskedelmi s forgalmi igények s szükség-

Hroszwitta.

Zsolt uralkodása vége felé, több ezerből álló
lovass csapat tört be Németországba, de mindjárt a
határ közelében erős hadüestre bükkannt, mert az
osztrák öregfő valmikió, bizonyára hazánkban tar-
tott kémei egyike által, jó előre értesülvén a
becsapás szándéka felől, összegyűjtő egész erejt,
hogy újít állja a kalandozó csapatnak.

Híába tervezte ezt, mert őseink megverték,
lemlésárolták, vagy szerkegettek gyვეgyesét,
s aztán diadalmasan nyomultak előre.

Hroszwitta.

gazlakozóság, s mondhatni, az országos közvélemény
kivánatainak mindenkor oly hű tolmácsa által elfogott
vasuti ondkirat gesenésének folyama — a legutolsó
plussig.

Szóljunk talán, mint czikkünk czime kívánja,
részletesen e mőről a magyar orsz. gazd. egyesület ez
ámpelyes nyilatkozatáról, mely, mint az ondkirat jeles
szekrosztója oly találóan mondja: „szereplés az ország
legkötőbb államérdekeit s nemzetgazdasági tehetéseit
tagjai köz számálni.“ Felesleges lenne. Az országnak
nincs egy tájéka — hol az ondkirat egész terjedelemben
nem olvastott volna, mely mint a „Pesti Napló“ mondák:
„annyi melegséggel öleli fel hazánk minden egyes részé-
nek érdekeit a nékél, hogy azon nagy érdekelőre, melyek
minden nemzet vasuti törvényhozását szükségkép

gek elutasíthatlan követelményét — mely ha már ömaga-
ban is milliók helyesléseivel találkozik, erkölcsi nagy
értvet merít a nemzeti közokarat törvény útján nyilatko-
zott forrásból, melyből az tízenegyet évvel ezeltől szá-
mazott.

Az 1848. XXX. t. cz. szava, — s a testvérháza
öszérdekeinek jól érteti igényei, vagy két társulat vasa-
zon öns, szírileg kufarkelő, „nyerhetem“ féle érdekei:
— ime, válasszatok!

Fájdalom, a választási jog ép azoktól függ legke-
véssébb — kiknek életfontosságú érdekei forognak fenn.
Döljön el az így hármiként, huszánkat s annak öszes
anyagi érdekeinkkel foglalkozó első egyesületét nem ér-
helet a vád — hogy kötelességnek meg nem felelt.

REVICZKY SZEVEK.

Azonban a csata alatt, mely a győzmet meg-
előzte, sokan kaptak oly súlyos sebet, hogy nem
követhették odább társaikat.

Ezen baleset érte Lorántot is, a Kaposcs-
saládából, ki az időben a legzadagabb, legelősebb
s legdelibent levelek közé tartozott.

Veszedelemes fej-sebében a mai Kemenes al-
ján fekszik, s így telenül kellett hon vesztegelnie,
mig bajtársai győzelemről győzelemre haladtak.

Még akkorra sem lábádt fél tökéletesen, mire
híre jött, hogy zsáknány s dióssággalazon köz-
zelgnek s érkeznék a kalandorok.

ered, a főbelső és alsó végtagokban *) fölülről lefelé, a nyálka és felen pedig alulról fölfelé törekedik; (ezt úgy kell tudni, mint Ament az imádság végén).

A viszesz, vagyis fekély vért a főbelső és alsó végtagokban alulról fölfelé, a nyálka és felen pedig fölülre lefelé folydogal.

Mintán a hajszáledényhálózat mintegy valamelyik képző az uterek végei és a viszesz kezdeti között: a benne megőrzött irányú közömbös, és fény, mondatok: le sem fog, föl sem jön, hanem a táplálással foglalkozó mintegy vesztelő tulajdonsága a vért a vöröslátásra nagyon kedvező befolyással viselteti a vérforrás t. i. könnyen előadható, gyakran önkényt is megszűnik, ha t. i. kiáradt fölért.

A hajszáledényhálózat 200-szoros nagyításnál mutatkozik mint a görös mikroscop alatt.

Hallottuk, hogy a pirosok vagy a balszívbeli a test minden részébe a mindig finomabbak — s finomabbak elágazó szálalattal minden keresztül, — hallottuk, hogy az uterek hajszáledényhálózatát több ágai holtai hajszáledényhálózatok, mely hálózatok feladata a testnek legelsőbb képezet (porcképző) táplálási, vagy is folyvást kitároltározó (reparáló restauráló); hallottuk, hogy a hajszáledényhálózat több végei viszesz kezdetéig igen finom gyökereket, melyek mindig nagyobbak s nagyobbakká olvadván össze utójára a jobb szívből végződnek (nevezetesen két végsőutára által — de ugyan hogy korábban a vér a szívbeli? (Kérdés: lehet-e egy embereség, azelőtt atyján) felelet: a tudós, hogy a levegő beszívása által megpirosított, s újra táplálékonyvá válik, — az okát megjavítva a tudós a hal szíve takarodói, és t. i. a hovan a vér ereitől mindig különül, és most újra fut vissza; képződtek az uterekbe, ezekből a viszeszre, azokból a jobb szíve innen újra a tudós, hogy megpirosított, s így azt tartakoztatván ezen vérkeringés (regli latin-magyarosan: a vérkeringés) céljára nappal a négy, hogy legeszközöb sejtünk is volna felőle, kezdődött a vérkeringés támaszkodásuk és végződik haláluk örömjén. A vér, míg hálalkal szűzszűz lépnek, megkerült a testet, azak két percet alatt visszakérli a vér a balszívbeli újra a hal szíve.

8. §. Mit kell az erek neveiről megjegyezni?

I. Hogy az életmentőnek csak az uterek nevic kell tudni.

II. Hogy míg az orvos 300-tól-névet megnevezni, elég ha az életmentő négyet tud, melyek a következők:

1) a függő, melyet a publicisták is szélesben ismernek, s nem egyszer nevezik el szöke Dunának a nép. függőrenek **). A függést szív gyökereinek hívja a házip.

A függő a szívből ered, a függőnek elágazásai a többi uterek. Függő csak egy van, mely is a test beljében a hátig érkező fut le.

A függő sűrűsége mindig rögtön ol.

A karterő sűrűsége, mint valamennyi úter, a függőből ered és fölkel belső hálózatot a könyörgőhálózat, ezen tájon táplálható 3—4 újvíví a hálal által, hol a kabutjának beloldali varrása találhatók. (Van ok, miért emlitem a kalát (kaput-caput) újít, nem pedig a dolmányt, mert a dolmány újítjánk a kar beloldali varrása a kalát egy külsővel és egy belsővel bír, és éppen ezen belső varrány felét meg a fölkaritart lefutának).

2) A zombtér a függőből ered két oldalt, s a veserint kétó van, t. i. a jobb és bal alsó végtag számára, valamint karteris is kettő létezik, ugyanint minden karon egy.

3) A zombtérnek lüketeise a zombhálózat, vagyis a lágyak által tapintható, és pedig mintegy 3 hüvelyknye a zombhálózat által, és mintegy 2 hüvelyknye a zomb belső hátteről előléte és györszermind kélfe.

4) Fejtűr ismét kettő van, mindkettje a nyaknak (jobb és bal) oldalán fut részint hátrafelé és a nyak oldalán fel a fejfelé, fekép a nyak alsó harmadán igen jól tapintható lüketeise.

Jegyzet. Minden bővő életmentés-barátjának sűrűre kövön, hogy mutattassa meg magának saját maga testén, és másokon is (fölép pedig ha gyermekei vannak, azokén), a karteris, a zombtér és a fejtűr (Carotis) lefutását látni orvosa által, és gyakorlatlása be magának újít ezen úterek lüketeise kitapasztalásán, hogy ezen úterek újít egyezzen összemennyosa által az előforduló balcsat alkalmazni életet menteni képes legyen, mert ez az életmentés egyik részének A B C-je.

*) Végtagok által a kezelt-lábat érti az orvos, valamint az is: s-ban mondatott.

***) Hálathal Széchenyi Istvánról iránti kegyeletből, ki első alkalmazta a Dunára a függő szemjén, nem felegetem, hogy függő-e a Dunára vagy inkább viszesz, mintán a Dunára nem a testből ered, s mutatja a Dunára nem ágazik el, hanem (a viszesz módjára) ágazat (Tiszat, Drávát stb.) vezek föl, és a tengerbe viszesz, a melynek kigöngyösből — a felők eszéjéből — erednek és fordulnak.

****) Karteris, nos csak egyes szemben csak emlitett az orvosok által, mégis k e t t ó v a n, t. i. egy a jobb és egy a bal kar számára.

A viszeszről kevésből áll mondomák, mert elég azt tudni a nem-erős-életmentőnek, hogy

a) minden úter mellett felszök egy, de gyakran két viszer is;

b) hogy vannak a bőr által és egyébit is a test és a tagok nyelében szálalattal viszesz, melyeknek semmi tüze nem felel meg;

c) mintán a viszesz véresek elállítása mindig ugyanazon egy módra, megint az uterek véresterő nem mondatott), elég azt tudni a nem-erős-életmentőnek, hogy lüketeise viszesz is a világon, melyeknek vérezi sajátjasságát eléggé megmagyaráz a G, S, de hogy megkérhivünk egyenként a viszeszre az a doktor forje fekép, ki bolgok köteles tanulni, és tanulogotni mint a jó pap.

A hajszáledények egy többé kevésbé egymáshoz hasonló hálózathoz képeznek mint a bőrön, mind a test minden részében, körülbelül egy módon, mint a szem (máter) a falban, ezen hajszáledényhálózat dús elterjedése okozza azon tüneteket, hogy elég találni a bőrön egy pontot, mely nem viszesz, ha megszorítuk. A hajszáledényhálózat egyes részletei különös nével nem bírnak. Hajszáledények mindenhol találhatók meg a csontban, s csupán a haj, a köröm és a fogak különre is már elég edényekkel, s ezzel felejezem a népszerű emberi tudom és működés-tant.

Az amerikai társadalmi életből.

Washington aya, miként őt az amerikaiak nevezik, hogy államfőiről és halványolt, ezt tudjuk mindannyian; de talán nem mindenki előtt ismeretes az, hogy Washington egyszersmind udvarias, lovas is volt. O a noi nem a gyöngöcsök tekiért, miert is erőlevesen azon volt, hogy annak külön védelmet szerezzen. — Csak egy pillantást kell az általa hozott törvényekre vetnünk, hogy megtudjuk, mennyiben részesül az amerikai nő a védelemben. De ez a gyöngöd Missck előtt sem ismeretlen és a nagylelkű néző iránt táplált elismerések nem esékly, ő benne nem csak a szép, kedves lovasok látják, mert tudva van, hogy Washington György idejének egyik legzsebb férfi volt, hanem tisztelné benne egyáltal a ferfit, ki nagylelkien pártjukat fogta és okot a törvény védelme alá helyezé.

Az amerikai nő hálájának legzsebb bizonyosság tekinthető az, hogy két év előtt ama helyet, mely csontját behatolnó, roppant pénzösszeget megvásárolták, hogy azt a nemzetnek ajándékozzák és eképp azon ferfit nyelgyléti, ki az egész amerikai nép mintegy tulajdonának tartott, újra valódi nemzet tulajdonosok tevék E vétel igen érdekes. A sirlők örökség utján Washington egyik utódjára szállott ki, egészen elfeledve, hogy Amerika legszentebb ereklyéjének bírtokában van, a már aztán is szerény sirlantót elhanyagolta; duva s végre tenyészett körszöglet; alig sejt az arra, nem csónd a sirlők kéréséért. Ki sem mondá e szavakat: "Stá, viator, homer calais!" Ekkor vagy két év előtt özszegyltek New-York hölgyei. Meetinget tartottak, melyben azon határozatuk jötték, hogy a vételhez szükséges összeget önkényes adakozások utján fogják összegyűjteni.

Meglekedése a tulajdonostól. Árat. O 50,000 dollárny roppant összeget kért a néhány holdnyi földért mi a sirléhek képezé. A harag közfelfakadása háliszék; kigyót — békát hánytak fejére a vakmerő követelőnek Amerika újságírói. De ő, a dörgő czikkelen elmosolyogva, követelése mellett maradt, és néhány hét mulván az amerikai nőnek most már lázrohalmát vált hazaszeretete előteremté az összeget.

Diadalman ment a fekete szemű lady egy társulata a kinségvő yankeokhoz az dollárny aranyban számított neki asztalára a kívánt 50,000 dollárt.

Washington nemis utódja megfontolta a dolgot. Ő ugyan a szó legszoros értelmében yanke volt és azonáltal még nagy patrióta, de mindenké feltétlenül a párt. Ha illi rövid időn 50,000 dollár összegyűlt, gondolkodnának, akkor hosszabb időt fog ugyan igényelni egy nagyobb összeg összegyűjtése, de mégis meg fog történni, mert Amerika nagy és az amerikai nép imádják Washington. Ő 200,000 dollárt követelt és nyíjas mosolyly, sirlőkkel mondogatván, hogy ő nagy patrióta és rajongó imádja hírneve előidének, zsebrakta az 50,000 dollárt mint fölpenzt.

Rémletes kitörése a kozharnagok jartsa be az összes egyesült államok! Az újságírók megsemmisítő villámmal sújtották az elbizott gonosztevőt és már azt

hívké, hogy a gyöngöd amerikai lady összefogalom csoportosulni, a nyomorult úrszortat fehér fogalikkal összemaragolni is. Ezalatt ő nyugodtan szót dohányt, folytonos egykedvűséggel olvasta a lesajto czikkletek és örömoszuloyul dörzsölé kezét, ha a lapokból kitűnt, hogy a köztársaság minden részéből érkeznek adományok a 200,000 dollár kiegészítésére.

Nemokára végre volt hajtvá. A társulat másodszor jelenet meg. A még hiányzó 150,000 dollár fényes aranyban görült az asztalra, miniat a feketeszemű lady a megvetés és gyűlölet pillantásait szórta a nyomorult átvevésre. Ennek nem csak kedvvel leendett, minthogy úgyve jól járt, ez egyszer is az egész összeg fölpenz jölön vért, de most a telendeket oly feyegeköl lönek, a szép homlokokra oly szigoru redőssaloyva fogadtak el a pénzt, és a hölgyeket utvariasan az ajtóig kísért, itt orosn állítván, hogy ő a legmegelőbb őrszem, legigazabb patrióta, a kikérvő minályok támogatását, ha netán egyh ki jödelhetné ama helyre, melyet nemese elide oly dicsőítésben betöltött.

Igy tisztelték az amerikai nők emlékezetét azon férfiak, ki oly hővel pártjukat fogta. Ez amerikai törvény védelme magra is terjedt és lassan az amerikai is megszokta, dacára annak, hogy csak egy letene van, kinél minden telendé és érzelmek fölözése, a money making, a névétel a legelőkezebb és legvárásosabb módon bínni és minden itt érte védelmezéssel fölpenz.

Legjobban tapasztalhatjuk ezt, ha Amerikában utazunk. Az amerikai göngöcsök és gözhajón, posta és társasokosin a hölgynek a legjobb helyet, s ha a legjobboság igényt tarthatna is rá, engedni át, a legnagyobb készséggel ad nek utasítások és azonnal ott terem, ha netán valán tolokád vagy mivellettel meg kellene fedditi.

A nő Amerikában egyedül ép oly biztosan, mondhatlan, biztonságban utazik, mint férfiszírettel, mert első esetben szán szánálának fél mellette, ha megsértenék, míg utóbbi esetben ezt a kisoróe bízzák, ki, ha nősül értek lehetleg roszul gondoskodik.

E lovasiagszámok, igaz, sok jó oldala van. A nőkel utvarias társalgás és finom bánásmód nemesíti az embert, mert kivetkezik a nyelv durvaságából, egész magaviselése nyíjasabb, társalkonyokból, de ép utas alkalmával néha terhére vált az embornek a lovasiagszámok eme módja és neme. Egyik jó barátom, egy valódi telér-yanke, meg már napjais is jó görbe ortod hord, mert egy ízben eszébe jutott egy new-yorki rozdy kedvesét ugyaneket tördálalyos engedségöl elől megvédelni magam is bízaloylyly közönségek egy (Michiganból st. Louisa test utazásomra, mely alatt ugyanazon egy lady vagy tízszet elkergetett helyelőm).

Legroszabb azonban, ha szerelm elégedyk a dolgot.

A védő törvények csak akkor tuntek föl egész erejük és szigorukban. Nem egy ledér itt Németohann csalta már hálójába az ügyes amerikai syvena. Eleve csak enyolegek és szerelmeskedés, azután lovasias szölem elegedyk a mulatság kezé; kedvező időben tizesz szóvalána tételtek és egy tuzes csók, a sirligani híse, a szerencés és áldású házasság ígérget jétek. Ekkor tér csak a német íny ismét eszméletbe, bolója, hogy nem jó helyütt tárt ki érzelmét. Legegyzerubb volt tehát, hogy örök hüségének érzékos eszlüt, mint az egy kez hasonlított, elefedje és szívének hölgyét hajdan imádottját közé a szögbe fizesse. De megáll! — A tuzes szerető hajdon nem felelett, s nem rohant le elhagyott Áriadnekét a sziklóra! és egy szög rege, hanem a jámbor német íny vig dal futóvereze bórondett poggászlyja, a boszulu Nemesis rovfelverezéget rendőr alakjában kopogtat be az ajtón és átnyújta neki vézes jegyzéket: Fogság, vagy házasság.

A megsértezt szög, ismét a bíró, egy valódi yanke, előt, az örök hüség eszlüt, melyek a német íny túláradzó szívéből fakadtak, s eszlüt tón, hogy megígérte neki a házasságot, és így azonnal kiállították a fogpárnas. Ilyenkor csak egy választás létezik — a házasság mindenesetre baj, de még sem oly nagy, mint a börtön, mert a mi konygyt egy nőnek Amerikában férjezté jut, ép oly cséklyéggé némely államokban attól meg is szabadul. Illoinsban például nyolcz nap alatt tíz dollárért érvényes elvászó közzétélt és gyakori vendégnek még dollárért is megteszi ezt a bíró.

ORSZÁGGYÜLÉSI ARCZKÉPCSARNOK.

Gróf Apponyi György.

Bárány Sándor.

Tisza Lajos.

Tréffort Agoston.

Szemző Mátvás.

Tóth Vilmos.

dást. Engem az idő lovai visznek, lásd mily pihenés nélkül haladok; a rozsz idő is etelék épen úgy, mint a jó, bízd a búbanatot a hegyekre, a kik ezer esztendőig élnek; a te éltél rövid, miért búsnál a tegnapért a mi már elmúlt, vagy a holnapért a mit nem is ismerz, hidd nekem ezimóra, a rövid ma nem érdemi a szomorúságot."

Csodálom! Csóka barátunk csak úgy értette e minden más előtt értelemmel kivégyést, mint főnök szavait, sőt még jobban, mert ez orrából beszélt. Igaz, hogy az óránk tiszta friss hangja volt, mint egy kerepőfő kis malomnak, mely örökösön cseveg, enyegleg vagy pöröl a kerekével kacérkodó habokkal. Szerette is Csóka barátunk hallgatni; s naponta gyakran felülte emelte, hogy jobban gyönyörködhesse friss hangcsillásában.

Különb az óra nem volt már gyereklegety, s mint már említve volt, néhai idősb Csóka Jánosnak, a mi Csóka-kánk apjának is ritka szolgálatokat. Az évek azonban nyom nélkül süntettek el tisztes feje fölött. Két mutatója megmaradt ugyan kisse, de azért még épen oly jó friss erőben volt, mint azon vécnyő köpenyegféle, mi keblét az idő viszonyosságai ellen oltalmazta. E köpeny nem készült valami drága szövethől, s nem is volt talán épen a legutolsó divat szerint szabva, de hisz ő mint az idő valódi apródaihoz illik, bőves volt, ki nem sokat törgött a mulandó külsőségekkel. Izmos fekete szalagon függve naposszal barátja zsebében járt kelt vagyült Csóka János ural, s általában meg volt elégedve meglétfészkével, kivéve ha gazdája új mellényt készített, mert ilyenkor csak nehezen tudott megismerkedni s megbarátkozni az eleinte rendszeren szűkebbül zsebekkel; de lassacskán mégis egymáshoz tördelt.

Ejje! ágya fölött ketyegő gazdájának régi vén párnáján, melyet még idősb Csóka János asszonyon készített menyasszonykorában. Szép eszesen viselte magát s a valamivel hangosabban csörömpöl is mint nappal, ez csak azért történt, hogy az éjszaka rémél távol tartsa gazdja ágától, perezől perczre ismételvén, ében vagyok, viraszok! S mint a nap első sugárja megjelenet a ablak tábláján, urát gyöngéd ketegésével serkentette: „Ehredj ezimóra, itt a reggel!”

Csóka mintegy elismerésül gondos éberségének első pillantásával is ő köszöntötte, s soha sem mulasztá el felülte emelni őt, mintegy megkérdendő tőle: Hogy vagy öreg, nem történt-e valami bajod az éjszaka? És ez aztán így ment napról napra.

Másik barátja Csókának kised lámpása volt. Ez bár nem olyan régi eselőd, mint az óra s oly gyöngéd és kegyelve emlékezet sem köti gazdájához, mégis majdnem olyan becses áll Csóka János barátunk előtt, mint há titoknok. Méltó is bi-

zalmára és becsülésére, mert szerény, engedékeny és vidám jökedőly ezimóra.

Szint oly vonzalommal és ragaszkodással viseltetett gazdaja iránt, mint óra komája, s bár nem kis mértékben volt féltékeny, s nem kisse irigyelte az óra azon boldogságát, hogy egész nap gazdájával lehet, elég erős volt mégis indulatját fekezni s minden panasz és szemérmény nélkül guggolt napestig a kályha párkányzatán, várva az estét, a csillagokat, kiket őcsinnek tekintett, s gazdáját, ki a csillagokkal rendszeren egyszerre jött meg. Az ő világa az éjszaka volt, s ha nappal el is hangyolva gazdája, estenként soha sem mulasztá el, elhalmozni őt nyajas gondoskodásával. Gondosan kitorlógelte üvegablakait, sajátkézzel nyújtott neki esteből legfinomabb arany szín olajat; ezíra-

Nem ritkán kiáltott is fel Csóka barátunk, óráját is az asztala téve, hadd sütkérezék kisse a lámpa fényén:

„Ti vagytok egyedüli barátaim, társaim e szomorú életben!”

Sokszor azonban elgondolkozott: vajon hát melyiket szereli jobban e két bohó közül? Az óra, igaz, hogy többet lőt-fut, fáradsz érte, de több is a gond és a baj vele; egész nap úgy kell rá ügyelni, mint valami kis gyönyörű csécsémre, nehogy baja essék. A lámpással ellentétben mit sem kellett gondolnia napestig, s ugyan bizony, hogy nagyjából volna tőle azt a kis alajt, mikor úgy megszólgált érte; különben is a szégyen lámpás olyan igénytelen szerény volt, egy meszlyeke olajjal elélt majdnem két hétig, s épen nem volt oly torfos, mint a nagy hasu kályka, s esodlatos nyelvén mindig maga mondta meg gazdájának, midőn estebédét kiszolgálta, hogy „krakk” elég már!

E két jó barát társaságában élte napjait János barátunk, már több mint tizenöt esztendő óta.

Vajha sola se is zavarta volna meg e szép nyugodt csendéletet az éret vihára! De mi örök a világon?

Egy estén midőn Csóka barátunk irodájából haza tért, szomorú újságok leptek meg őt házi-urának újságát ritkán nem tudó szakácsnéja. A Stettner meghalt. Nyugodjék csendesen! mondá Csóka, nem is sejtve, hogy a boldogult Stettner nyugalmára ő nyugtalanságának ésszibajainak kezdete!

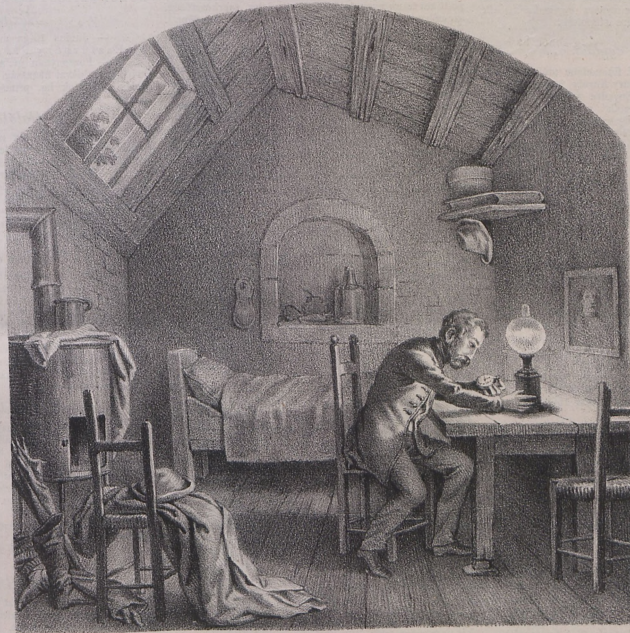
Mert közel volt Jakab-napja, s a boldogult Stettner hullája fölött még be sem mohosodott a sirhant, s már kiürítet szállására Sajtár, a cipézes koltözködött be.

Ez eddig rendén van, a házakat azért építik, hogy lakjanak benne; de vajmi gyakran ered a legrendesebb dolgoból egyik vagy másik felebarátunk szerencsétlensége. Sajtárunk lényája volt.

Hogy az olvasó áltassa, mikép Csóka barátunknak a Sajtár-családdal, minden visszavonultsága s új ismerkedésből tartózkodása dacára közvetlen és elkerülhetlen érintkezésbe kelle jönnie, csak annyit kell mondanom, hogy a beületesen cipézésyermind házmester is volt.

A nélkül, hogy e tisztes, háziéletünkben oly fontos szerepet játszó estélyt, csak legutóvalóbról is bántani vagy kiesinyíteni akaránk, kimondhatom hogy a mindennapi tapasztalás bizonyításá szerint a nagyvárosi lakok e házi istenei anyagi kinekesben ritkán bővölődnek.

(Folytatása következik.)

Csóka János és barátai.

piros pamutot illesztett kelyhére, s ő vette körül őt vidám meleg fényvel, melynek első fellöbbenására riadó kerekelték lánczra az eddig léghen rejtőzködő árnyak. Ilyenkor a lámpás boldog volt, s oly szelíd fényt terjesztett szét a szobában, hogy a szerencsétlen kályha majd megnyikkanat mégben, hogy neki csak táított szájjal kell bannalni azt a kis furlangos ezermester, ki fa nélkül is világitni és melegíteni képes. De ő mitsem gondolt a kályha duszogásával s egész figyelme és érdeklődése gazdáján függött. Fényes szemével minden mozdulattal gondosan kísérte s vidám lángjával mindannyiszor feléje hajolt, valahányszor ez jártában keltében közelébb ért hozzá. Ha azonban Csóka barátunk olvasni vagy írni kezdett, a láng rögtön elcsendesült, s még lélegzett is visszafojtó, nehogy jó gazdáját valahogy háborgassa. Szóval csak úgy kedvében járt, mint ketyegő vetélytársa, s ha beszélni nem tudott is olyan okosan és értelemesen, de melegsugáival mindig felvidította és elszórtá ura komorságát.

